

În Rom'ă vechia statulu întregu ne infaci-siēza unu doru nesatosu după fapte mari. Romanulu este omulu virtutii si alu fapteloru maretie. Statulu romanu in totu decursulu esistentiei sale tientesce a-si latí domni'a preste tóte popórele, cu cari vine in atingere. Elu trimete ostirile sale in tóte partile, cá se cucerēsca lumea intréga, si astfeliu se duca si se inactiveze cultur'a si civilisatiunea sa in tóte partile. Resbelulu, munc'a, politic'a si dreptulu sunt punctele, in giurulu caror'a gravitéza intréga viéti'a cetatiénului romanu de odinióra. Romanii au urmaritu in tóte o directiune practica. Punctele de manecare in orice fapta a loru erau: necesitate, utilitatea si oportunitatea.

Acésta directiune practica, ce conducea intréga viéti'a poporului romanu se observá cu cea mai mare strictétia si in educatiune. Prunculu invetiá numai aceea, ce era necesariu, cá se póta munci, si ca se póta ocupá unu locu de onóre in societate. Totu ce se recunoscea de folositoriu se invetiá in mesur'a si estensiunea, încât erá necesariu pentru folósele vietii practice.

Cu sciintiele se ocupau Romanii numai încât erá necesariu din punctulu de vedere alu practicabilitatii. Ei se ocupau cu iurisprudenti'a si cu istori'a patriei, pentruca aceste doue sciintie erau necesarie pentru regularea vietii civile si politice, ér cu regulele teoretice ale economiei de campu din motivu, ca se sporésca productiunea pamentului. Individii, cari se pregateau pentru carierele publice, se ocupau cu deosebire cu regulele retorice, carea jóca o rola fórte mare in viéti'a statului romanu.

Moral'a Romanilor vechi se distingea prin rigurositate si curatienia. Rom'ă vechia numera o multime de barbati, alu caroru unicu idealu in viéti'a este virtutea si caracterulu, barbati, a caroru viéti'a póte servi de modelu pentru tóte timpurile. Tenerimea se deprindea inca de timpuriu la supunere si stima facia de legile in vigóre, la retienere si predominare, la activitate si pacientia, la fidelitate si dreptate. Tóte aceste virtuti le exerciá Romanulu inse numai facia de ai sei, numai facia de cetatienii romani. Drepturile si detorintiele generali ale omului nu se recunosceau decât numai in cetatienii romani. In Rom'ă se privia formarea cetatiénului romanu de idealu alu omului si tient'a educatiunei. Dorulu de cucerire alu Romei si latirea domniei ei preste lumea intréga facu din poporulu romanu unu poporu, a carui viéti'a este pré multu indreptata spre cascignu materialu si adunarea de totu feliulu de averi. Acestu cascigu este la inceputu unu cascigu onestu. Mai tardiu degeneréza, si se preface in unu doru de cascigu fara munca si o viéti'a lucsu-

riósă, care mai apoi face întregu statulu se dispara, si se sucumba invasiuniloru barbare dela Nordu.

Dupa acésta introducere ne vomu ocupá in specialu de educatiunea acestoru popóre.

Despre valórea vietii.

(Fine.)

Asia se pare, cá pessimismulu se ridica naintea esperiintiei la valóre. Mai essista inse si o alta esperiintia, carea dovedesce de false rezultatele pessimistice. Si ast'a este fapt'a, cá pe langa tóte neajunsurile si suferintiele placerea vietii nu parascesce asia usioru pe omu, precum vedemu buna óra si in fabul'a despre mosiulu secatu in puteri, carele si-doresce mórte, dar cand i-se aréta acést'a, atunci o róga numai ca se-i ajute la aredicarea sarcinei. Ne mai putemu convinge si despre aceea, cá propagatorii pessimismului nu abdicu de viéti'a despretiuita si considerata ca tortura, ci din contra se folosescu de tóte medilólele possibile pentru indulcirea vietii. Si de aici resulta, cá trebuie se essiste o saritura in resonamentulu pessimistiloru. E sciutu, cá densii au purcesu din simtiementulu de placere si neplacere, din indestulire si neindestulire, privindule pe aceste ca mesur'a valórei vietii. E óre ast'a la locu? N'amu puté pune intrebarea asia: despre ce specia a placerii si indestulirei vorbescu pessimistii, cand cauta o mesura óre care pentru valórea vietii? Despre indestulirea prin placeri si desfatari, — e respunsulu. Daca stá acést'a, atunci nu putemu avé nimica in contra resonamentului pessimisticu. Se mergemu inse si mai departe, si trebuie se constatámu, cá viéti'a mai are inca si alte párti. alti factori, unu cuprinsu cu multu mai estinsu decât placerile lumesci. Apoi Goethe dice, cá a gustá placeri e cam simplu, si cine ar voi se fia simplu?

Intr'adeveru, consciinti'a ne invétiá, cá viéti'a nu aterna de placeri si desmerdári, ci de folosirea puteriloru capetate. Ba ce-i mai multu, consciinti'a ne prescrie folosirea precisata a puteriloru, si activitate in consonantia cu detorinti'a nóstra, căci numai astfeliu amu pusu temelía solida la placerea vietii.

Cu adoptarea unei detorintie morale se schimba si intuitiunea despre viéti'a. In conformitate cu legea moral'a si viéti'a capeta cu totulu alta valóre; devine factoru principalu la o problema, are scopulu ei. Negresitu, cá nu suntemu in stare a scapá de placere si suferintie, dar acést'a nu ne impedece de feliu a ne dedicá in viéti'a unui scopu, unei datorintie mai nalte. Séu dóra e la locu, ca omulu sè-se folosésca totu de drepturile sale si se nu recunósca si datorintie? Ori si cine e in stare a lucrá moralicesce; i-permisu fia caruia a face bine, a promová bunastarea, fia apoi sermanu au avutu, superioru au supusu, intieleptu au nepriceputu, tare ori debilu. Famili'a, societatea, statulu, in fine omenimea insasi inca au pretensiunile loru juste, caror'a suntemu datori a satisfacé pe cât se póte, daca dorimu a nu perde iubirea si stim'a semeniloru nostri, dar mai pre sus de tóte stim'a facia de noi insine. Abia acuma se vedesce valórea vietii si indestulirea ei. Căci indestulirea interna, la carea ajunge omulu prin implinirea cu acuratétia a datorintieloru si problemelor moralí, e totodata si feri-

cirea ideala a vietii — fericire, carea in conformitate cu activitatea morala, se nasce, creste, si se finesce. Ori ce sorte rea se ne persecute, intimpineze-ne macar ori ce soiu alu neajunsurilor, vina preste noi pericle, lupte amare si suferintie: totusi nu vomu despera in valorile vietii, ci vomu pluti cu taria, daca traimu in convingerea, ca ne-amu impliitu chiamarea si vomu cautá din resputeri a satisfáce din destulu pusetiunei individuali, ce ocupámu in ordinea universului. Numai acést'a póte garantá indestulirea adevérata. Pana cand placerea, desfatárea se tempesce, activitatea remane pururia vivace; si apoi in Olimpia, afirmáu Elinii, nu acei'a se incoronéza ca invingatori, cari privescu numai lupt'a, ci cari se si lupta.

Celu ce se privescu ca fiintia libera, dar totodata si responsabila, si obsérva prescriptele consciintiei, ce-i justu si bunu, acel'a a gasitu uniculu firu conductoriu in labirintulu essistintiei pamentesci, apoi ajunga-lu ori ce in viétia. Dar cu tóte ca sum convinsu de consimtirea reciproca, cand afirmu, ca viétia primesce unu cuprinsu mai rationalu si indestulitoriu prin recunóscerea scopurilor morale ale vietii, totusi me temu, a intimpiná chiar astfeliu vr'o obiectiune, carea se nimicéscá rezultatele obtinute. Ce e dreptu, vor dice unii, ca parerea din urma cu privire la valoarea vietii e mai sublima decát a acelor'a, cari se alatura pe langa desfatarile si placerile lumesci. Dar e intrebare, ca adevérata este parerea, si se póte ea réalisa? Ori cât se ne luptámu, fericire deplina nu gasimu aici pe pamentu, apoi nu suntemu in stare nici a implini binele precum se cade. Ce ajunge buna-vointia, ce dorulu d'a implini detorintiele, cand ne lipsesce puterea implinirii. Séu dóra nu se póte asemaná societatea omenéscá cu o mascarada, in care totu insulu pórtá larv'a sa si jóca o rola corespundietóre acelei'a, pana candu dupa masca se arata in adevérat'a sa colóre? La aparintia virtutea si dreptatea sunt recunoscute ca principii conducátorie, inse dupa mascare, — vai Dómne! — ce se mai alege. Unde e valoarea vietii, cand virtutea inca e o fabula ca si fericirea?

Ori cât de ponderósa se apara acést'a obiectiune, totusi trebue se luámu in cumpena urmatóriele: 1. Pré departe amu merge, daca amu denegá omului tóta capacitatea si virtutea, totu ce-i bunu si sublimu, din simpl'a cauza, pentruca elu nu-i in stare a traí conformu recerintieloru ideale, corespundietorie ratiunei morale. Ce-i dreptu avemu multe scaderi cu privire la implinirea detorintieloru nóstre; multe suntu lacunele, pe care nici cei mai buni nu le potu astupá cum se cade, de aceea inse nu urméza prepastia si cu dins'a dimpreuna desperarea. Se ne implinimu numai cu voia si dupa putintia detorintia, se lucrámu pe calea binelui, si amu realizatu destulu, cáci celu pucinu nu tragemu la indoiala destinatiunea nóstra, si nu ne despoiemu pe noi insine de bucuria vietii. 2. Incát lipsesce ceva nisuintiei nóstre morale, aceea se completeze cu ajutoriulu religiunei. Dar se nu alunecámu in cróntia desiérta, ca gratia si ajutoriulu divinu se aréta si atunci, cand stámu cu braciile inlestate, si asteptámu se ne cada pér'a in gura. Religiunea nu voiesce se faca din omu unu antomatu pasivu, ci din contra inspira puteri nóue spre deseversirea binelui morali. Cu ce bucuria se luminéza intunereculu de pana acuma alu essistintiei pamentesci prin sperantia, ca asupra nóstra priveghiéza unu ochiu atotu-iubit ru, si ca problemele cele mai infiorátore ale reclui inca perdu multu din puterea loru inspaimantátore cand

ne imaginámu, ca tóte sgurele naturei nóstre se curatia in imperati'a ceriului. Problem'a essistintiei nóstre dobandesce cu totulu alta valóre cand ne socotim ca partasi alu acestui imperiu divin.

Si astfeliu am fi ajunsu la tient'a nóstra.

P.

O societate de lectura in comun'a Semlacu.

Mediloculu celu mai bunu de a inaintá pre tóte terenele sunt fara indoieála societatile. Intrunirea in societati a facutu minuni la tóte popórele câte o au sciutu apretiui. Noi Romanii de dincóce de munti amu remasu fórté tare inderetru in punctulu acést'a, desi multe suntu trebuintiele, cari reclama a ne intruni cât mai desu si a ne asociá puterile spre a poté ajunge cutare scopu nobilu comunu. Purcediendu din acestu punctu de vedere salutámu cu bucuria tient'a preotimei si invetiatoriloru din comun'a Semlacu, cari dupa cum se vede din corespondenti'a, ce publicámu mai la vale au adunatu in giurulu loru adultii din comuna, si s'au constituitu intr'o societate de lectura. O astfeliu de societate este de siguru unu bunu medilocu de a ajutá ómeniloru nostri a inaintá in invetiatura, ea este unu medilocu de petrecere nobila, si ceea ce este mai multu unu medilocu insemnatu de a abate pe poporu si mai cu séma pe tenerime dela instreinaarea de carte si dela petreceri demoralisatórie. Corespondenti'a in cestiune suna:

Onorata Redactiune! Binevoiti a dá locu in colónele pretiuitei foi ce redigeti urmatóreloru:

Adultii dela scól'a romana ortodocsa din Semlacu la indemnulu si sfatuirea dlui preotu Demetriu Ganea, s'au constituitu intr'o societate de lectura in modulu urmatóriu. — Presiedinte dlu preotu Demetriu Ganea, notariu Lazaru Ionescu, invetiatoriu la clas'a I., bibliotecariu dlu Grigoriu Rosiu invetiatoriu la clas'a II., cassariu dlu Teodoru Lapusca barberiu.

Scopulu acestei societati este: deprinderea in cetire, perfectionarea in vorbire, scriere, procurarea de opuri pentru poporu, deprinderea in totu feliulu de invetiaturi folosítore cu unu cuventu cultivarea poporului.

Scopulu este si acel'a totu de odata, ca din cand in cand se damu câte o petrecere in folosulu fondului scolaru, care totu prin concurentia amintitului preotu s'a infintiatu de curend in comun'a nóstra si care promite multu.

Cá se aiba societatea acést'a putere si statornicia s'a staveritu in câteva puncte si nesce Statute, pre care le lasu se urmeze aci din cuventu in cuventu, si anume:

§ 1. Adultii dela scól'a romana ortodocsa din Semlacu se constituescu intr'o societate de lectura.

§ 2. Scopulu acestei societati este: deprinderea in cetire, perfectionarea in vorbire si scriere si deprinderea in totu feliulu de invetiaturi necesarie poporului.

§ 3. Totu insulu, care doresce a fi membru la societatea acést'a, are a solvi o tacsá anualá de 2 fl. v. a.

§ 4. Banií incursi dela membru sub form'a de tacsá, sunt meniti pentru procurarea unoru foi, carti religióse, carti morale, carti istorice, care mai vertos facu placere cetitoriloru, si totu feliulu de carti necesarie poporului.

§ 5. Tóte aceste voru fi la dispositiunea fi carui membru in decursulu anului — findu responsa-

biļu bibliotecariulu, éra la finea anului se voru legá si depune in bibliotec'a scólej ca proprietate a acelei'a.

§ 6. Fiacare membru este detoriu a se portá cu stima atát catra societatea intréga, cât si catra membrii in specia.

§ 7. Nu este iertatu nici unui membru a atacá pre altulu, a se folosi de cuvinte necuviintióse, séu a-si descarcá mani'a asupra altui'a in societate.

§ 8. In societate se pretinde dela fiacare membru a respectá in' tóte regulele buneicuvintie si a se portá cu tóta demnitatea, avendu societatea de scopu a servi de inderptariu si in ceea ce privesce portarea sociala.

§ 9. De membrii societátii se primescu cu conditiunile escrise in § 3, in totu tempulu toti individii din comuna.

§ 10. Aceste statute s'au cetitu si esplicatu societátii si s'au primitu de bune din partea tuturor. SEMPLACU LA 7 Ianuariu 1880.

Lazaru Ionescu
notariu.

Instrucliune.*)

Despre adjustarea petitiunilor si procedur'a in forulu primu la pensiunarea respective ajutorarea invetiatorilor, a veduveloru si a orfaniloru acelor'a.

1. Pensionarea invetiatoriloru avendu sé-se efep-tuiesca *totdeuna cu finea anului scolasticu*, afara de casurile straordinare urgente, (vedi § 43 art. de lege 32 din a. 1875), invetiatoriloru se li-se faca cunoscutu prin cerculare, cá petitiunile pentru pensionare séu escontentare definitiva, se le suscérna totdeuna in decursulu servitiului activu, in casulu contrariu parasirea postulu se va considerá de abdicere, si nerecunóscerea lipsei si a dreptulu de pensiune si-o atribuiésca fiesce care siesi.

2. Petitiunile invetiatoriloru, a veduveloru si a orfaniloru acelor'a pentru pensiune respective ajutoriu totdeuna sunt a se suscerne inspectoriloru de scóle concerninti, adjustate cu urmatórele documinte.

1. La petitiunile invetiatoriloru pentru pensiune séu escontentare definitiva sunt a se adnecsa:

a) Estrasulu din matriculele botezatiloru.

b) Documinte autentice in ordine chronologica, despre timpulu servitiului pe carier'a invetiatorésca. Daca din atestatele aceste nu se invederéza continuitatea servitiului, caus'a intreruperei servitiului e a se justificá prin documinte autentice, in intielesulu §. 8 art. de lege 32 din 1875.

c) Cuitanti'a oficiului de contributia despre solvirea facseloru eietate pentru fondulu regnicolaru de pensiune si ajutorie, séu in viitoriu cól'a de solvire („Igazoló iv“) ce se va trimite pentru invetiatori si in carea voru fi notate solvirile efep-tuite.

d) Acei invetiatori, cari afara de pensiunea de statu séu de fond. regn. inv., ar mai formá preten-siuni de escontentare pentru servitiile facute nainte de a. 1870, — pe bas'a legii de pensiune inv. (§ 44) — si facia de altu fondu, comuna séu corporatiune, in intielesulu cutarui intimatu vechiu, a usulu séu a cutarui statutu bisericescu, comunalu, ori contractu

privatu, — se produca documentulu referitoriu la acést'a indreptatire, fia acél'a contractu, statutu, séu de ori ce natura.

e) In casurile stipulate sub d) atestatulu („dij-levéi“) despre salariulu de carele s'a bucuratu in annulu ultimulu alu servitiului.

f) Eventual'a competintia in naturalie sé-se specificie autenticu in bani cu pretiulu de medilocu din ultimii 10 ani.

II. La petitiunile veduveloru pentru ajutorie, cu pri-vire la aceea, cá óre este vedu'a indreptatita numai la ajutoriulu de statu séu dela fondulu regnicolaru invetiato-rescu, ori si dela alte locuri, afara de documintele sus-amintite sunt a se adnecsa inca urmatórele:

h) Estrasulu matricularu despre reposarea barbatulu.

i) Estrasulu din matriculele botezatiloru, a veduvei si daca sunt a orfaniloru remasi.

j) Estrasulu din matriculele cununatiloru.

k) Atestatulu preotulu cá au convetiuitu pana la reposarea barbatulu.

l) In fine: daca n'au convetiuitu, o aretare autentica, cá care parte au fost caus'a despartirei.

III. La petitiunile orfaniloru:

a) Estrasulu matriculariu despre reposarea parin-tiloru.

b) Estrasulu de botezu a orfaniloru, in carele se fia dovedita nascerea legala.

c) Cuitantiele séu cól'a de solvire („Igazoló iv“) despre solvirile efep-tuite de catra parintii primiti in instit. de pens. regnic.

d) Daca orfanulu este indreptatitu si la altu ajutoriu afara de celu din fond. de pens. regn., docu-mentulu referitoriu la acést'a indreptatire.

e) Documentarea, cá óre respectivulu orfanu, nu se bucura de cutare ajutoriu de statu, ori bisericescu, de stipendiu, séu cá nu este primitu in cutare pensionatu (instituto de crescere)?

f) La petitiunile orfaniloru lipsiti cu totulu de parinti, afara de documintele amintite sé-se adnecseze si atestatulu oficiosu despre persón'a tutorulu legalu.

3. Daca cutare invetiatoriu si-baséza petitiunea pe § 6 respective 7, punct. 2 art. de lege 32 din a. 1875, séu in casurile prevediute in §§ 10 si 11, inspectorele reg. face aretare pentru denumirea unei comisiuni carea se constateze lips'a si indreptatirea pensionarii si propune totdeodata doi membrii si unu medicu (mediculu inse nu póte fi nici cand acél'a sub a carui cura sta respectivulu invetiatoriu). Este de insemnatu, cá in casulu stipulatu in § 7 punct. 1, nu se recere denumirea comisiunei, ci in casulu acést'a se suscerne petitiunea conform celoru mai la vale forulu competentu, spre stabilirea pensiunei legale.

4. La constatarea neputintiei invetiatoriloru de statu, comunali si privati, comisiunea consta din doi membri ai comisiunei administrative si din medicu sub presidiulu inspectorulu reg. de scóle, care comisiunea in causele invetiatoriloru dela scólele confessionali, dela cele sustienute de cutare societate séu corporatiune, in intielesulu § 40 suntu a se intregi inea cu doi membrii denumiti de catra autoritatile respective, spre care scopu se si provóca autoritatile respective prin ministeriu.

Comisiunile aceste nu suntu indreptatite a ficsá pensiunea, dar tocmai neci propunere nu potu face, ci numai in intielesulu §§ 6,7,10,11 si 12, art. de

* Din ordinatiunea ministrulu de cultu si instructiune publica dto 11 Decembre 1879 Nr. 35,111, adresata catra autoritatile comitatense si catra inspectorii reg. de scóle.

lege 32 din a. 1875 constatéza, că invetiatoriulu respectivu este óre neputintiosu definitivu si pentru todeuna séu numai pe unu restempu anumitu in urmarea cutarui morbu trecetoriu, si pre bas'a acestoru esperintie enuncia lips'a si indreptarea pensionarii.

a.) Cu privire la invetiatorii comunali in casu de neputintia trecatóre dispune numai decât tieldu contu de inprejurarile si datinile locali, referitoriu la substituirea invetiatoriului sub acestu restempu (carele nu póte durá mai multa de unu anu), si la acoperirea speseloru provenite prin acést'a, póte enuncia si restringerea veniteloru invetiatoriului licentiatu, inse numai in aceea mesura incát invetiatoriului se-i remana celu putienu atáta salariu, de cáta pensiuine s'ar. bucurá in casu de pensionare.

Despre procedur'a acést'a are se raporteze inspect. reg. de scóle la procsim'a siedintia a comisiei administrative, pentru aprobare.

b) In cauzele invetiatoriloru confesionali de aceeași natura comisiunea recérca prin esmisiu sei numai decât autoritátele confesionali competente, spre a face dispusetiunile recerute pentru restempulu substituirei. Dispusetiunile facute de catra auctoritatile confesionale inspectorele reg. le urmaresce cu atentiune, si in casu de lipsa face aretare la ministeriu.

5. Daca invetiatoriulu respectivu este invetiatoriu de statu, séu astfelu de invetiatoriu comunalu ori confesionalu, carele au fostu primitu in institutul de pensiuine regnic.; protocólele comisiei nu altcumu petitiunile veduveloru si orfaniloru acestoru invetiatori, dinpreuna cu tóte documintele mai sus specificate se se suscérna nemedilocitu ministeriului de cultu si instructiune publica, unde pe bas'a documinteloru suscérnute staverinduse sum'a pensiuinei séu ajutoriu carele va avé a-lu solvi fondulu de pensiuine regnicolaru, — pentru constatarea pretensiunii eventuale si facia de alta pensiuine in intielesulu cutarui usu vechiu, statutu, séu intimatu sustienutu in vigóre prin § 44 a legii de pensiuine, respective pentru deliberare in primulú foru, tóte actele se se trimita la jurisdictiunea respectiva.

(Va urmá.)

Ból'a de gura si de unghiile picióreloru la vit'a bovina (febris aphtosa).

Durat'a acestoru dóue bóle are totdeuna locu in acelasi timpu la *vit'a bovina*. Câte odata ea se latesce chiar si la oi si la rimatori si contagiéza districte intregi, bá resbate si preste fruntarii in tierile invecinate.

Acést'a bóla provóca durere la gura cu ferbin-tiéla si rosietia, bale si lipsa completa de pofta de mancare; la vacile mulgetóre laptele se imputiéza, este stricata si vatematoriu copiiloru mici; carnea acestoru vite nu este buna de consumatu, aducendu bóle grave. In gur'a vitei, membranele mucóse ale limbei, gingiile si cerulu gurei se umfla rapede, producendu-se besicutie, cari sunt pline de unu fluidu limpede. Dupa câteva dile, de la partile bolnave din gura membran'a mucósa incepe a se desface si a cadé in bucati, lasandu in urma rane sangeróse

Daca ból'a de gura e domóla, atunci vindecarea órméza in scurtu timpu de la sine; cand inse apare gangren'a animalulu cade victim'a mortii.

Odata cu ból'a de gura la tnele din vacile cu lapte se manifesta spuzirea ugerului cu umflarea titieloru, insocite fiindu de besicutie, cari precum s'a constatat, sunt o vaccina falsa, si cari sféiescu prin a se cicatrizá pe epiderm'a ugerului.

In timpulu in care are locu ból'a de gura, se intempla si ból'a la unghiile picióreloru; si acést'a se manifesta prin fiori de friguri, prin virtosi'a escrementeloru si prin aceea cá urin'a e rosia si tulbure. Animalele de mai multu culcate, fiindu ológe, neputendu umblá de durere; la unghiile picióreloru se forméza bubóie, unghiile cadu; cand gangren'a se arata, ologirea duréza multu timpu, in care zacu pe cóste; de bóla de picióre suferu mai cu séma boii be-trani jugari; cei teneri zacu mai multu de gura si mai putinu de picióre.

Tratamentulu la ból'a de gura este urmatoriu: Se ia o litra de otietu tare de vinu, in care se punu dóue linguri de masa pline de miere, dóue de aceleasi linguri asemenea pline de sare; dupa ce se amesteca tóte aceste bine, apoi se ia unu bátiu netedu de alu carui'a capetu se léga o cárpa, care se móie in acea preparatiune de otietu, si cu acést'a se spala bine gur'a vitei. Acést'a operatiune se face de dóue ori pe di. In câteva dile vit'a e vindecata la gura.

Ból'a de picióre se tratéza astfelu: Se ia piétra vîneta 60 grame, piétra acra 60 grame, salitra 60 grame, camfora 20 grame; tóte acestea se amesteca la unu locu si se topescu in dóue litre de apa ferbinte clocotita; se móie cálti in acést'a mixtura si se pune de dóue ori pe di la ranele de la unghiile picióreloru, legandu-se bine cu o cárpa; dupa dóue trei dile, unghi'a se desface, si atunci se curatia cu unu cutietasiu ascutitu, luandu-se séma se nu se atinga carnea vie. Vindecarea órméza curend dupa acést'a.

Umflatur'a ugerului se unge cu oleiu de musietielu (olei flor. camomillae, séu cu unguent altheae, populeae); daca la ugeru s'a formatu rana, se aplica la ea medicamentulu intrebuintiatu la unghiile picióreloru si pe langa acést'a se mai spala de dóue ori pe di ran'a ugerului cu o solutiune, in care se pune o parte din acelasu medicamentu si din dóue partii de apa. Si aici vindecarea se face in scurtu timpu.

Viteloru bolnave de gura este de mare folosu se li se dea se manance huste (taritiele din borsiu), varz'a murata, castraveti murati, móre de varza, etc.; cand vit'a nu vrea se manance se i-se dea cu sil'a, cáci prin asemenea alimente acre slabindu durerea de gura, vit'a póte se manance fenu. Viteloru cari nu potu manca fenu li se dá in timpulu bólei tarítie muiate.

„Stéu'a Romaniei.“

D i v e r s e.

* **Comitetulu protopresviteralu** alu tractului Aradu este conchiamatu pe diu'a de 14/26 februaru. Agendele, de cari se va ocupá sunt a se face pasii necesari pentru deplinrea postulu de protopresviteru. De comisariu consistorialu este numitu Reverendis-simulu domnu **Iosif Belesiu**, protopresviterulu Totva-radiei.

* **A. S. Principele Bulgariei** trecendu in calatori'a sa spre Petetsburg s'a opritu in Bucuresti in 25 Ianuarie. La gar'a Filaretu a fostu intempinat de A. S. R. Domnulu Romaniloru. Sambata in 26 a patinatu pe ghiaci'a „Cismegiului“ cu A. A. L. L.

R. R. Domnulu si Dómn'a. In sér'a de 26 a asistatu la o reprezentatiune data in teatrulu nationalu, ér in 29 Ianuariu a plecatu spre Petersburg, ca se ia parte le festivitatile ce se prepara pentru iubileulu Tiarului, de unde se va întorce numai catra finea lui Martie.

* **Necrologu.** Crud'a mórte a rapitu din mediloculu tinerimei preparandiali de aici pre tinerulu *Julianu Minu*, preparandu de cursulu alu III. Scump'a sa viétia s'a stinsu la 1/13 fauru in satulu Ghirocu langa Timisiór'a, unde se afla tatalu seu Busiocu Minu, inventiatoriu. Institutulu pedagogicu a perdutu in repositulu unu tineru cu calitati eminente, unu spiritu plinu de blandetie si mult promitettoriu; ér elevii preparandi sunt despoiati de unu colegu amatu si stimatu de toti, carele le-a servitu ca modelu de diligintia si purtare morala. Fia-i tierin'a usióra, ér memori'a binecuventata!

* **Reuniunea femeiloru romane diu Zernesti** va arangiá Domineca la 10/22 Fauru a. c in sal'a edificiului scolariu unu balu. Este nobilu scopulu, ce-lu urmaresce acésta reuniune: ajutorarea si crescerea fetitieloru orfane si serace. De aceca sperámu, cá publiculu nu-si va detrage concursulu seu. Oferte marinimóse se potu tramite la adres'a dneloru *Mari'a Garoiu* si *Mari'a Ratiu*.

* **Camer'a Romaniei** a primitu in siedinti'a dela 29 Ianuariu in desbaterea generala proiectulu de lege pentru organisarea Dobrogei. Deutsche Ztg. din Viena vorbindu despre acestu proiectu se esprima in urmatoriulu modu:

„Guvernulu a prezentatu Camereloru statutulu de organisarea Dobrogei. Cetindu-lu cu atentiune nu póte contestá nimenea cá Romanii posedu unu talentu mare pentru organisatiune. Desi esecutarea legiloru in Romani'a mai lasa multu de doritu, deórace au remasu unele remasitie din aluatulu coruptunei in corpulu functiunariloru — preste totu inse, in dispositiune cá si in trasurile fundamentali ale politiceii de statu interióre nu li se póte denegá Romaniloru o dosa insemnata de aptitudine.“

* **Independenti'a Romanei** va fi recunoscuta in curend, dupa cum anuncia diariulu „La France“, de Angli'a, Germani'a si Franci'a. Intre aceste trei puteri s'a facutu deja intielegere in acésta prievintia.

* **Regin'a Italiei morbósa.** Diurnalele aducu din Italia trist'a scire, cá regin'a Margaret'a se afla intr'o stare ce inspira mari ingrigiri. La ea se vedu simptome de o bóla spirituala grea. Morbulu reginei datéza dela atentatulu din Neapolu. Regin'a nu s'a potutu de locu restaurá din timpulu acél'a. Ea este cuprinsa de o spaima, cá este continu persecutata si continu i-este amenintiata viétia. Ea se teme de tóta lumea, nu voesce se véda pre nimenea, si petrece mai bucurosu retrasa in apartamentele sale. Ea se conduce din cand in cand cu trasur'a la preumblare, cu scopu cá se-se distraga, dar tóte acestea nu-i ajuta nimicu. Curtea intréga este inspaimentata. Ea crede, cá vede in totu momentulu inaintea sa pe Pasanante. O schimbare in sanatatea reginei se ascépta dela schimbarea temperaturerei si dela venirea primaverei.

* **Miseri'a in Turci'a** este atát de mare, incát mai multi oficeri neprimindu-si lefile, cu care le detoresce guvernulu de mai multe luni, au esitu din armata, si unii din ei s'au vedintu pe stradele Constantinopolului facendu servitie de hamali (hordari) cá

se-si póta capetá ceva, cu ce se-si stempere fómea. Orasiulu n'a potutu platí de mai multa vreme societatea engleza pentru luminarea orasinului cu gazu aeriformu din care cauza societatea a opritu gazulu, si orasiulu s'a iluminatu cu petroleu. O alta dovada despre miseri'a ce domnesce mai póte servi si urmatoriulu faptu: La moscheea Baiazid se afla o multime de porumbi, pe care mohamedanii i-tienu de sfinti. Acumu inse cu tóta consi'eratiunea acést'a au fost venati de poporu, ca se-si póta aliná fómea.

* **Atentatorulu Ottero** a fost condamnatu in prim'a instantia lá morte in diu'a de 10 februaru.

* **Edificiulu calei ferate din Moscva** a arsu de totu la 5 februaru cal. nou. Cu acésta ocaziune au arsu si mai multe vagóne. Foculu este de siguru unu lucru alu nihilistiloru.

* **Epidemia.** In orásiulu Kisliar, guvernamentulu Tambow in Rusi'a a isbucnitu o bóla cu caracteru epidemicu. Morbulu acést'a a seceratu pana acum in timpu scurtu 750 de persóne, din 8000 de locuitori. Omeni sanatosi si tari moru de acestu morbu in decursu de dóne zile.

* **Guvernulu italianu** va prezentá corpuriloru legiuitórie, dupa ce se voru intruni, o lege referitória la urcarea contingentulu anualu de recruti.

* **Legatiune romana in Brúxelles.** Camer'a Romaniei a votatu in siedinti'a sa dela 28 Iannariu a. c. unu proiectu de lege, dupa care se infíntiéza o legatiune romana in Brúxelles, capital'a regatului belgianu. Personalulu acestei legatiuni se compune din unu capu de missiune si unu secretariu de clas'a a dou'a.

* **Dominiulu celu mare alu Esterházy** din Halmagiu s'a vendutu contelui Grabovschi-Vrouke din Prussi'a. Se dice, cá guvernulu ungaru spriginesce intentiunea de a aduce capitale germane in tíera spre a poté esplotá minele.

* **Relatiunile dintre Turcia si Anglia incepu se devina din ce in ce mai rele.** Suparatu si jignitu in interesele sale in atâtea chipuri de catra cabinetulu de Londra, Sultanulu a hotaritu se-si resbune pe unu tarínu, in care póte face ca acést'a sa nu fie indreptatitu a ridicá cea mai mica plangere. In arsenalulu de marina, in celu de artileria din Constantinopolu, precum si mai pe tóte navele de reshoiu ale Turciei, erau aplicati pana acumu un mare numeru — uneori chiaru coversitoru — de Englezi, retribuiti cu lefuri mari. Sultanulu a datu acum unu ordinu, prin care toti acesti functionari straini sunt demisionati. Pe langa acésta, ca cabinetulu englesu se nu mai aiba cea mai mica indoiala de sentimentele sale de legitima resbunare, Sultanulu a numitu guvernatoru alu Constantinopolei pe Hafiz pasa, celu mai mare vrajmasiu alu Engleziloru si in specie a lui Layard.

* **O aventura a dlui Hayes.** Presiedintele stateloru unite nordamericane d-lu Hayes a fostu arestatu intr'una din dilele trecute de cátra unu sergentu alu politiei. Presiedintele siedea in rotunda pe unulu din locurile rezervate pentru dame; unu sergentu alu politiei ilu provocá se se departedie si de órece presiedintele nu urmá indata acestei provocari, a fostu puru si simplu arestatu. Pre drumu spre localulu politiei, presiedinte'e fú recunoscutu de cátra unu functionaru, care se grabi a informá despre persón'a arestatului. Fíresce cá acesta din parte-si si-cerú scusele sale, dar' presiedintele i respunse:

„Lucrulu se afa in ordine—presupunu că d-ta n'ai facuu altceva, decâtu ai urmatu instructiuniloru primite.“

* **Hymen.** Dlu Florianu Popoviciu teologu absolutu din Dieces'a Aradului si-au incredintiatu de socia pre dr'a Ecaterina Bochisiu fi'a Domnului Eli'a Bochisiu invetiatoriu si asesoru consistorialu, in Oradea-mare.

* **Istoczi,** cunoscutulu inamicu alu jidoviloru a inceputu a cascigá aderinti si in provincia. In orasiulu Bai'a, dupa cum serie diurnalulu „Egyetértés“ se ocupa mai multi teneri cu idei'a de a face o liga antisemitica pe bas'a statuteloru lui Istoczy.

* **Nenorocire.** In Constantinopolu s'a derîmatu in diu'a de 10 februaru o casarna. Cu acésta oca-siune s'au omorîtu 200 soldati si oficeri, ér 300 sunt greu raniti.

* **Unu romanu inpuscatu de o sentinela rusa.** Ni se comunica din comun'a Stefanesti, judetiulu Botosiani, că unu locuitoriu fruntasiu din aceea comuna, V. Berijanu a fostu inpuscatu de o sentinela rusa pe teritoriulu românescu — Éta cum s'a petrecutu faptulu: V. Berijanu vezendu că rusulu trece Prutul pe ghiatia spre a furá nisce balerentie cu rachiu ce se aflau pe malulu românescu, se duse inaintea lui spre a-lu impedeá de a comite acestu furtusiagu. Rusul atunci si-descarca arma asupra nenorocitului Berijan care cadîu mortu pe locu, glóntiele i-patrunsese corpulu esindu prin spinuri, — Rusulu voi a târei cadavrulu la mijloculu Prutului pe teritoriulu rusescu, si a scapá astfelu de pedépsa, inse fú impedeatu de mai multi Romani cari alergara la locul omorului. unde venira si vre-o 2 oficeri rusi. Acesti din urma nu gasira alt-ceva mai bunu de facutu decât a desiertá rachiulu din balerentia; ér romanii luara pe omulu inpuscatu. Imediatu d. Raileanu, procurorulu judetiului, se transpórta la faci'a locului unde impreuna cu sub-prefectulu, mediculu si primariulu in faci'a satului intregu care érá in picidre si cuprinsu de indignatiune murmurá in contra acestei crime, au constatatulu faptulu. Femei'a inpuscatului a cerutu o despagubire de 2000 galb. Lucrarile suntu inaintatea guvernului, care nu ne indoimu că se va sili a luá mesurile cuvenite pe calea diplomatica. — Locuitorii de pe malulu Prutului se plangu necontentitu contra abusuriloru comise de soldatii rusi.

* **Cea dantainu cura.** Unu studentu in medicina se plangea catra amicii sei, că nu-si póte incepe praes'a din motívu că a picatu la esamenulu din urma. Nu este nimicu i-respanse unulu din cei de facia, tu poti incepe praes'a curându-ti caderea ta propria.

* **Juramentu cu capulu acoperitu.** Unu ovreu ortodocsu a statu Luni — precum referéza „N. P. J.“ — naintea tribunalului penalu din Budapesta ca martore. Dupa ce presiedintele Párvy — carele este cunoscutu atát pentru rigorismulu seu, cât si pentru ur'a facia de ovrei, — espuse datorintiele unui cetatiénu, Samuilu Beck, carele pestrecuse de frica, trebuia se depuna juramentulu. Notariulu incepú a recitá formúl'a de juramentu si Samuilu dupa densulu: „Eu Samuilu Beck juru“ dar la pasagiulu „pe Ddiu Atotpaterniculu“ tacuse si cuprinsu de gróza dechiará ovreulu ortodocsu, că „cuventulu nu lu-espriimu cu capulu голу.“ Privirea presiedintelui amenintiátore remase fara resultatu, căci Samuilu remase constantu in credinti'a bisericeii sale. Ce a fost de facutu? Presiedintele capitulá. „Dati-i palari'a,“ dise densulu si

Samuilu Beck depuse juramentulu cu palari'a pe capu. —

* **Unu furtu americanu in Bucuresci.** — Citim in l'Indépendance Roumaine urmatórea istoriára originala: O tentativa de furt in soiu americanu a avutu locu alalta-ieri in Bucuresci. Vinerea trecuta a trasu la otelulu Europa din strada Carolu I, unu calatoru care s'a inscrisu sub numele de Emile Biller, din Botosiani, si care cerú doue camere, anuciandu că peste câte-va dile voru sosi femeia si fiic'a sa. Alalta-ieri Luni, Emile Biller, care se dice că este jidanu, se duse la d. M. Rosemberg, giuvaergiulu din strad'a Carol No. 14, si lu-rugá se vie la otelu cu diferite bijuterii ce dicea că voescse se cumpere. D. Rosemberg alese totu ce fú mai bunu in magazinulu seu, formá unu bogatu asortimentu si alergá iute la otelu. Acolo Emil Biller alese bratiari, césornicu cu lantiu, cercei, inele etc., totulu in valóre de 1800 franci. O data alegerea facuta, veni vorba de plata. La dracu! fach d'o-data Biller, banii mei sunt in acésta valisa — aretandu unu micu geamantanu ce se aflá pe canapea — si mi-am uitatu cheia tocmai la d-ta pe masa. Alergu s'o caut! Pana me voi in-tórce, ca se n'ai nici o téma, lasa bijuteriile in lada mea. D. Rosemberg mirosi că nu e lucru curatu, si se impotrivi ca Biller se puie sculele in lad'a ce-i aretá, si care érá lipita de o usia ce comunicá cu alta camera. Pré bine, respunse Biller cu aplombu, tiene-le la d-ta si astépta-me: me intorcu cu cheia. D. Rosemberg asteptá multu dar in zadar. Biller nu se mai reintórse. Intrigatu de acésta disparitie, d. Rosemberg avú idei'a de a face cercetari: ajutatu de d. Weinberg, otelierulu, descoperi indata că lad'a in care Biller voiá se puie bijuteriile, érá gaurita si comunicá cu o alta gaura facuta in usia. Puteti se ve inchipuiti déca, la acésta descoperire, d. Rosemberg s'a felicitatu că n'a lasatu bijuteriile din mana. Planulu hotiului este lesne de intielesu. Pe cand giuvaergiulu érá se lu-astepte in Camera cu ochii tiinta la lad'a in care se aflau pretiósele sale scule, elu érá se tréca in cea-l'alta camera, se-si víre binisioru man'a prin gaur'a usiei si a ladei, sa stérgea bijuteriile si s'o tulésca fara se-si ia diua buna. Acestu planu a cadíutu, gratie presintirei dlui Rosemberg. Dar pentru ca trebuie se fie o victima in acésta aventura, otelierulu va avé acestu rolu pentru cheltuiiele de reparati'a usei si pentru not'a, pe care hotiulu negresitu a uitatu s'o platésca mai nainte de a plecá. Este de prisosu se mai pomenim că lad'a lasata de Biller érá gola. Politi'a a facutu o ancheta. Resb.

Concurs.

2747 ex 1879.

Se deschide pentru unu stipendiu de 120 fl. v. a. din fondatiunea Gavriilu Fauru de Teiusiu.

Recurintii au se astérna recoursele lor pana in 1/13 martiu a. c. la Consistoriulu din Oradea-mare, instruite cu adeverentie că suntu romani gr. or. seraci, fi diliginti intru invetiaturile ramului ce si-au alesu. Se vor preferi descendintii de linia barbatésca din numit'a familia Fauru, apoi descendintii din lini'a femeésca.

Aradu 17. januariu 1880.

Ioanu Metianu m. p.
Episcopulu Aradului.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a din comun'a Harmadi'a in protop. Lugosiului, cottulu Carasiului se escrie concursu cu terminu pana la 17 Fauru vechiu a. c.

Emolumintele sunt: 140 fl. salariu anualu, 25 meti de cucurudiu in bómbe, 8 orgii lemne din care are a se incaldi si scól'a, cuartiru cu gradina de 1/2 jugeru.

Recursele instruate in sensulu statutului. org. au a se adresá catra on. sinodu parochialu gr. or. din Harmadia si a se tramita dlui protop, Georgiu Pesteanu in Lugosiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu d. protop. tractualu.

Pentru statiunea invetatorésca gr. or. conf. din Comun'a Silagiu in protop. Jebelului cottulu Timisiului, se escrie concursu cu terminu de 6 septámani dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: in bani 200 fl. patru jugere de pamentu, cortelu liberu cu unu jugeru de gradina, catra acésta dela Ven. Consis. din Caransebesiu unu ajutoriu anualu de 60 fl. pana la definitiv'a resolvire a procesului cu gr. catolicii.

Recursele instruate in intielesulu stat. org. au a se adresá catra On. Sinod. par. gr. or. din Silagiu si a se trímite D. protop. tract. Alesandru Ioanovicu in Jebelu avendu fiecare recurentu in vro Domineca séu serbatóre a se presentá in biserica de acolo, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Silagiu in 20 Ianuaru 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protop. tractualu.

La statiunea invetiatorésca gr.-or. vacanta din comun'a Furlucu, in protop., Lugosiului, cottulu Carasiului, se escrie concursu cu terminu de 30 de zile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. salariu anualu, 2 jugere livéda, 7 stangeni lemne din cari are a se incaldi si scól'a, cortelu liberu cu gradina de 1/2 jugeru. —

Recursele instruate in intielesulu statut. org. au a se adresá catra On. sinodu parochialu gr.-or. din Furlucu si a se trímite Dlui protopopu Georgiu Pesteanu in Lugosiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. tractualu.

Conform decisului Venerabil. Consist. gr.-or. romanu Caransebesianu dto 5 Decembre 1879 Nr. 505 se escrie concursu pentru statiunea invetiatorésca dela scól'a confes. gr.-or. rom. din Partosiu protopresb. Ciacovei comitat. Torontalului — pana in 2/14 Martie 1880, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: in bani gat'a 130 fl. v. a., 30 meti grâu, 10 meti cucuruza, 2 orgi de lemne

pentru invatiatoriu, 6 orgi de paie pentru scól'a, 3³/₄ pamentu aratoriu, 6 fl. scriptaristica, 6 fl. conferintiele, 10 fl. familiaru, cortelu liberu cu 2 chilii in edificiulu nou alu scólei.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne recursurile instruate conform statut. org. comitetului parochialu catra On. Domnu protopresbiteru Ioanu Petroviciu Seimanu in Ciacova.

Cei cu clase gimnasiale séu reale voru avé preferintia.

Partosiu in 18 Ianuarin 1880.

Comitetulu parochialu gr.-or.

In contielegere cu Domnulu protopopu tractualu.

Prin decisulu Ven. consistoriu dieces. alu Caransebesiului din 4 decembre a. c. Nr. 939 B. incuvintiandu-se unu postu de capelanu pre langa betranulu parochu Ioanu Murariu din comun'a Silh'a in protop. Lugosiului, cottulu Carasiului; cu apriat'a conditiune: cá fiitoriuulu capelanu se fia indatoratu a administrá provisorie si vacant'a parochia din Comun'a Hezerisiu; — se escrie concursu cu terminu de 30 de zile dela 1-a publicare.

Emolumintele sunt:

a) dela parochi'a Silh'a 10 jugere pamentu aratoriu (de I-a classa) si un'a a trei'a parte din stol'a usuata dela 118 case.

b) dela parochi'a Hezerisiu, intréga sessiunea parochiala (de a III-a si IV-a classa), birulu preotiescu si stol'a usuata dela 75 case.

Recurse se primescu numai dela clerici absoluti, care instruate in sensulu statut. org. au a se adresá catra On. sinodu parochialu gr.-or. din Silh'a si a se trímite dlui protop. Georgiu Pesteanu in Lugosiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlui protop. tractualu.

Conform decis. ven. cons. alu Caransebesiului din 5 Decembre 1879 Nr. 637 S. pentru ocuparea postului de suplentu invetiatorescu la scól'a conf. gr.-or. din comun'a Dragsina protop. Jebelului cottulu Timisiului se escrie concursu cu terminu de 6 septemani dela 1-a publicare.

Emolumintele sunt: in bani 162 fl. 50 cr., 30 meti de bucate, 5 jugere de pamentu aratoriu si cortelu liberu cu unu jugeru de gradina, din tóte acestea fiitoriuulu suplentu are a se folosi de 2/3 si emeritulu invetiatoriu de un'a parte din trei.

Aspirantii la acestu postu si-voru trímite recursurile instruite conform dispugetiuniloru stat. org. catra par. protop. tractualu Alesandru Ioanovicu in Jebelu avendu fiacare recurentu in vr'o Dumineca séu serbatóre a se presentá in biserica d'acolo, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Dragsina, 13 Ianuaru 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protop. tractualu.